

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze diplomové práce

Zajištění pohledávek v právní teorii a praxi

Bc. Prokeš Václav

© 2014 ČZU v Praze

1 Souhrn

Nejprve se práce věnuje formám zajištění, bližší specifikací a právní kodifikací s následným promítnutím do praxe. V práci budou navrženy postupy, jakými lze dosáhnout zefektivnění vymáhání

pohledávek po splatnosti a jejich dostatečného zajištění. Dále bude pojednáno o prevenci vzniku pohledávek po splatnosti. Taktéž budou učiněny návrhy opatření, které by vzniku těchto pohledávek alespoň částečně zamezili. V závěru bude provedena finanční analýza a navrženo řešení finanční situace, kdy si subjekt zvolí možnost financování.

Klíčová slova:

Dluh, pohledávka, zajištění, pokuta, ručení, převod práva, postoupení, záruka, smlouva, započtení pohledávky, zadržovací právo, výhrada vlastnictví, blankosměnka, rozhodčí doložka, revolving, faktoring, exekuce.

2 Charakteristika sledovaného subjektu

Teoretická část se zabývá formami zajištění, jejich bližší specifikací a právní kodifikací s následným promítnutím do praxe. Analytické části diplomové práce bude popsán současný stav pohledávek, které jsou po splatnosti, způsob jejich vymáhání a formy zajištění pohledávek u podnikatele X. Zároveň zde bude bližší specifikován předmět jeho podnikatelské činnosti. V poslední části práce budou navrženy nejvhodnější postupy, jak předcházet vzniku pohledávek po splatnosti a následné možnosti financování.

Organizační struktura podniku bude shrnuta do stručného popisu. Podklady a informace, které sloužily pro vypracování analýzy současné situace podnikatele, byly získané na pobočce bankovního domu. Zmiňovaný podnikatel si výslovně stanovil, že nechce být jmenován! Proto bude v této práci uváděn jako: „Václav Vedral“.

Finanční analýza byla vypracována na základě poskytnutých podkladů, které byly upraveny pro potřeby úvěrování.

Od 1. června 2009 se předmět podnikání pana Vedrala rozšířil o tuzemskou autodopravu. Dopravu využívá pan Vedral převážně na dovoz vyrobených krytin a kotevních materiálů.

Z rozhovoru s Václavem Vedralem vyplynulo, že v oblasti Středních a Severních Čech nepůsobí příliš mnoho podnikatelů, kteří by panu Vedralovi konkurovali. Hlavní příčina této skutečnosti je, že se pan Vedral zaměřil na efektivní využití dotací z EU a nové technologie výroby střešních krytin. Unikátnost spočívá i ve způsobu aplikace krytiny, kdy je krytina lepena na rychle schnoucí směs, kterou si Václav Vedral vyrábí sám. Do této doby prošlo podnikání Pana Vedrala markantní expanzí, což byla jedna z hlavních příčin nárůstu pohledávek po splatnosti. Taktéž to byl hlavní důvod volby Václava Vedrala do diplomové práce, ačkoli z počátku byla škála sledovaných podnikatelských subjektů poměrně široká.

3 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce bylo co nejefektivněji analyzovat způsoby zajištění v právní teorii a následně je aplikovat na konkrétním případě do praxe. Práce byla také cílena na vymáhání pohledávek podnikatele Václava Vedrala. Do této doby podnikatel nevyužíval všech možností, které měl dle platných právních předpisů České republiky k dispozici, proto byly navrženy způsoby, jakými lze zefektivnit vymáhání pohledávek po splatnosti. Dojde-li přesto k vyššímu vzniku pohledávek, které jsou po splatnosti, budou učiněny návrhy možného financování.

4 Metodický postup řešení tématu

Na základě získaných poznatků z analýz, budou shromážděné a zpracované souhrnné závěry. Budou provedeny komparace dosavadních právních předpisů a následná implementace do praxe. Prostřednictvím toho budou zpracovány návrhy pro prevenci vzniku pohledávek po splatnosti, tak aby bylo docíleno posílení postavení věřitele. Bude provedena finanční analýza pohledávek po splatnosti.

5 Navrhovaná řešení

Podnikatel by měl vést detailní evidenci všech dlužníků a pohledávek, které jsou po splatnosti. Tato evidence by měla být průběžně aktualizována, aby měl podnikatel vždy k dispozici aktuální stav pohledávek po splatnosti. Do této evidence by měly být zaznamenány také okolnosti a příčiny vzniku pohledávky. Také způsob jejího zajištění a v neposlední řadě jejího vymáhání. Pokud si podnikatel na základě předešlých zkušeností není jistý tím, zda mu

odběratel pohledávku včas uhradí, mohl by si stanovit platbu předem. Většinou odběratelů není příjemné hradit služby či zboží před jejich poskytnutím, a proto by platba předem mohla přispět k zlepšení platební morálky odběratele. Platba předem s sebou ovšem nese i značné riziko. Někteří z odběratelů pravděpodobně přejdou ke konkurenci, která platbu předem nevyžaduje.

Zasílání upomínek:

Podnikatel by měl stanovit jasný postup vymáhání pohledávek po splatnosti.

V případě, že je pohledávka po splatnosti 1 - 3 dny, je vhodné dlužníka telefonicky kontaktovat a zjistit, zda mu byla faktura doručena. Pokud žádnou neobdržel, je nezbytné potřebné dokumenty zaslat znovu.

Splátkový kalendář:

Splátkový kalendář lze sepsat s dlužníkem, jehož finanční situace není příznivá.

Tento dlužník není sto, dostát svým závazkům.

Splátkovým kalendářem je mu dána možnost úhrady závazku formou předem stanovených splátek (nejčastěji jsou nastaveny měsíčně). Pokud se smluvně sjedná ztráta

výhody splátek a dlužník termíny splátek nedodrží, může po něm být požadována úhrada celé nesplacené hodnoty pohledávky v jednom termínu.

Postoupení pohledávky:

Postoupení pohledávky patří mezi jeden ze základních způsobů vymáhání nedobytné pohledávky a je dle mého názoru řadou podnikatelů využito. Bezesporu je velkou výhodou postoupení pohledávky a její okamžité peněžité plnění.

Po sepsání smlouvy o postoupení pohledávky je postupitel povinen oznámit postoupení pohledávky dlužníkovi, a to bez zbytečných odkladů.

Započtení pohledávek:

Podnikatel Václav Vedral (subjekt V) dluží jinému podnikateli (subjektu A). Výše jeho pohledávky oproti tomuto subjektu A je 42.000 Kč. Podnikatelskému subjektu A byly v minulém měsíci podnikatelem Václavem Vedralem poskytnuty výrobky ve shodné výši tj. 42.000 Kč. Pohledávky je možné navzájem započítat na základě dohody o započtení pohledávky.

Inkasní agentury:

Jednou z možností vymáhání pohledávek je využití služeb inkasní agentury. Jejich služby bych doporučil využít v případě, kdy je podnikatel časově vytížen natolik, že se vymáhání pohledávek po splatnosti nemůže věnovat osobně. Výhodou inkasní agentury je fakt, že před ní dlužníci mají větší respekt. Inkasní agentura je lépe technicky zajištěná a zaměstnává kvalifikované zaměstnance, to vede k tomu, že mají dlužníci obavy a raději pohledávku uhradí.

6 Závěr

První část diplomové práce byla věnována teoretickému výkladu týkajícího se způsobů vzniku, zániku, zajištění pohledávek a možností vymáhání pohledávek. Na pohledávky po splatnosti bylo v této kapitole nahlíženo z právního hlediska.

V kapitole Analýza problému byla provedena analýza pohledávek po splatnosti podnikatele Vedrala. Byl jí potvrzen neustále se navyšující počet neuhrazených závazků. Oproti roku 2008 se v roce 2013 hodnota pohledávek po splatnosti navýšila přibližně o 210 %. Navíc v ní byly popsány základní nedostatky vymáhání pohledávek a s ním úzce související nedostatky zajištění pohledávek podnikatele. S ohledem na prevenci vzniku pohledávek po splatnosti doporučeno důsledné prověřování solventnosti nového odběratele, a to především prostřednictvím Obchodního rejstříku a serverů ARES a CERD. Sepsáním kvalitní smlouvy se daný subjekt může efektivně vyhnout výskytu pohledávek, které jsou po splatnosti déle jak 90 dní. Co se zajištění pohledávek týká, je zjevné, že nejvhodnější způsob, jakým

lze u podnikatele Václava Vedrala pohledávky zajistit, je sjednání rozhodčí doložky. Ačkoli se tento způsob může jevit, jako poněkud drastické řešení, je zároveň nejefektivnější. Rozhodčí doložka je alternativa, která by měla být nápomocná všem podobným subjektům, kteří se snaží udržet, či prorazit na tuzemský trh.

Vymáhat pohledávky po splatnosti v rozhodčím řízení, je výrazně kratší proces než vykonávací řízení dle OSŘ a jsou s ním zároveň spojeny nižší náklady. Další způsoby zajištění pohledávek, které byly s panem Vedralem probrány jako možné řešení, byly faktoring a notářský zápis s doložkou přímé vykonatelnosti.

V případě pohledávek po splatnosti, u nichž podnikatel předpokládá, že nebudou dlužníkem proplaceny, může využít možnosti postoupení pohledávek nebo služeb inkasních agentur. Využití služeb těchto inkasních agentur je výhodné především s ohledem na časovou úsporu. Agentury si navíc účtují provizi až v případě úspěšného vymožení pohledávky. Podnikatel se nemusí věnovat zdlouhavému vymáhání pohledávek po splatnosti. Na základě těchto důležitých poznatků, využije pan Vedral a subjekty jemu podobné především možnosti sjednání rozhodčí doložky. Rozhodčí doložka umožní vyhnout se zdlouhavému vykonávacímu řízení dle OSŘ nebo exekuci dle EŘ. Potom, co veškeré prevence nebudou dostačující a tím se Pan Vedral dostane do finančních problémů, nebo bude potřebovat podpořit své cash – flow, má možnosti využít financování, které bude vyhovovat jeho potřebám. U pana Václava Vedrala by se jevila jako nejefektivnější varianta, která odpovídá dané výši, kontokorentní úvěr, či revolvingový úvěr. Pokud by prevence nebyla dostačující a převládala by potřeba posílit cash – flow, pak se nabízí zmiňovaný revolvingový úvěr.

7 Seznam použité literatury

Balík, S a Balík, S. ml. Právní dějiny evropských zemí a USA. 2. vydání, nakl. Aleš Čeněk.

JuDr. Bezouška Petr, Ph.D., Mgr. Lucie.: Nový občanský zákoník – Nejdůležitější změny, 1. vydání, nakl. Anag, 2014.

- Encyklopedický dům spol. s.r.o. Slovník cizích slov. nakl. Levné knihy KMa. Praha 2006.
- Gerloch, A.: Teorie práva. 2 rozšířené vydání, nakl. Aleš Čeněk, Dobrá voda u Pelhřimova 2001.
- Knappová, M., Švestka, J., a kol.: Občanské právo hmotné, 2. díl, 3 vydání, Aspi,. Praha 2002.
- Knápková Adriana, Drahomíra Pavelková, Karel Šteker, Finanční analýza. 2., rozšířené vydání. nakl. Grada, 2013.
- Mgr. Korbel František, Ph.D. a kol. Převodové tabulky a rejstříky pro nový občanský zákoník. nakl. Sagit, 2014.
- Knapp, V., Teorie práva, 1. Vydání, nakl. C. H. Beck, Praha 1995
- Malý, K, a kol.; Dějiny Českého a Československého práva do roku 1945. 2 vydání. Nakl. Bohumily Hořínové a Jana Tuláčka, Praha 1.
- Mirandová Lucie, Bakalářská práce, Zvýšení efektivity vymáhání pohledávek u podnikatele Vladimíra Trojana, Brno, 2011.
- Prokeš Václav, Bakalářská práce, Zajištění pohledávky zástavním právem a převodem vlastnictví věci, Praha, 2010.
- Rubeš, J., Winterová, A., Občanský soudní řád a předpisy související, Linde, Praha 1992
- Švarc, Z., a kol.; Základy obchodního práva. 2 vydání Aleš Čeněk.
- Švestka, J. Jehličková, O.; Škárová, M. Spáčil. J. a kol. *Občanský zákoník Komentář. 10.* Vydání. Praha: C. H. Beck, 2006.
- Švestka, J. Jehličková, O. Škárová, M; Humlák, M. a kol. *Občanský zákoník II. Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2007.

8 Seznam použitých odkazů

<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php>

<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/detentor>

<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/outsourcing>

[http://www.cmzrb.cz/.](http://www.cmzrb.cz/)

<http://www.justice.cz/>
<http://cs.wikipedia.org/wiki/>
<http://www.ius-wiki.eu/teorie-prava/pfuk/teorka/zkouska/otazka-56>
<http://www.ius-wiki.eu/teorie-prava/pfuk/teorka/zkouska/otazka-56>
<http://blog.creditcheck.cz/2013/05/kb-csob-cs-maji-dohromady-vice.html>
<https://www.patria.cz/pravo/2640603/kdy-se-muzu-odchylit-od-noveho-obcanskeho-zakoniku-a-domluvit-si-vlastni-ujednani.html>
<http://www.banky.cz/lbbw-se-meni-na-expobank-citi-prodava-retail>
<http://www.mesec.cz/clanky/nizkonakladove-banky-zmenily-trh-i-bez-regulace/>
http://www.bibbyfinancialservices.cz/Produkty-a-sluzby/Produkty-a-sluzby/Provozni_financovani
http://ihned.cz/c3-31706970-000000_d-31706970-000000_d-31706970-venujsme-pozornost-pracovnimu-kapitalu
www.ceskaposta.cz
<http://www.euroconstruct.cz/?p=459>
<http://www.centralniregistrdluzniku.cz/doc/pricelist.htm>
<http://www.centralniregistrdluzniku.cz/>
<http://www.creditwritedowns.com/2008/10/us-dollar-rising-dramatically.html>
<http://www.masangroup.com/static/uploads/block/somerly-report-en-6.pdf>

1 Seznam použitých zkratk:

NOZ.....Nový občanský zákoník
OchZ.....Obchodní zákoník
ObčZ.....Občanský zákoník
ZVD.....Zákona o veřejných dražbách
OSŘ.....Občansko-soudní řád
EŘ.....Exekuční řízení
FOP.....Fyzická osoba podnikatel
SVJ.....Společenství vlastníků jednotek
EU.....Evropská unie

WCAP.....Pracovní kapitál
ARES.....Administrativní registr ekonomických subjektů
CERD.....Centrální registr dlužníků